

fontosabb, a feltételeket is biztosítani kell. Ez a többletfeladat új szakmai irányok kijelölését, új feltételrendszer létrehozását jelentheti az iskola számára. Innovációs lehetőség tehát, amelynek örülni kell.

ZÁRSZÓ HELYETT

A teljesség igénye nélkül igyekeztem bemutatni néhány példán a pedagógiai programok innovációs lehetőségeit. A legfontosabb az, hogy a program reális, megvalósítható legyen. Nagy hiba lenne, ha elkészülte után félretennék, és felsőhajtának a pedagógusok: „na ezen is túlvagyunk”. Ezen nem szabad „túl lenni”. Az abban foglaltakat figyelemmel kell kísérni és meg kell valósítani. A megvalósításnak számos gátló tényezője lehet. *Ilyenek:*

- Maga a pedagógus. Az előző évtizedekben nem kényszerült önálló tervezésre, gondolkodásra. Az önállóság megtanulása több évet, esetleg évtizedet vehet igénybe.
- A dologi feltételek hiánya. Az egyes oktatási intézmények nem azonos kondíciókkal rendelkeznek (általános iskolák – középiskolák, gimnáziumok – szakképzők).
- Központi támogatás hiányában a feltételbeli különbségek tovább nőhetnek. Feltételek hiányában a legjobb innovációs elképzelés sem ér semmit.
- A fenntartó hozzáállása oktatási intézményeinek programjaihoz. Sajnálatos, hogy a legtöbb fenntartót a pedagógiai programokból csak az érdekli, hogy fejlesztést ne tartalmazzon, és az állami garanciákon túl többletfeladat ne legyen benne. Mert ha erre utaló szándékot lát a programokban, nem hagyja jóvá.
- A sokat emlegetett környezet. Vajon „vevő” lesz-e a megújulni szándékozó oktatási intézményre? Bölcsen előrelátó nevelőtestület ezt előre feltérképezi.

Fenntartásaim ellenére úgy vélem, hogy legyünk derűlátók. Azok a nevelőtestületek, amelyek a fejlődés útjára akarták állítani iskolájukat, azoknak a nehézségek ellenére is sikerült elérni céljait, ha volt bennük innovatív erő és kítartás. Remélhetően ez a jövőben is így lesz!

BENKES RÉKA – VASS LÁSZLÓ

Deák Ferenc Gimnázium – Juhász Gyula Tanárképző Főiskola
Szeged

Galaxisról galaxisra

– 3. „NEMCSAK DIÁKOKNAK”... –

Ebben a rövid írásunkban két – az Automex Kft. gondozásában megjelent – elektronikus kiadványt mutatunk be, a magunk lehetőségeivel, eszközeivel és módszereivel próbálva meg előmozdítani a szóban forgó és a hozzájuk hasonló – lassan mindennapi életünket is átható – nagy teljesítményű információhordozók alkalmazását az oktatásban.

Előljáróban következnek néhány szó a forgalmazóról és fejlesztőről.

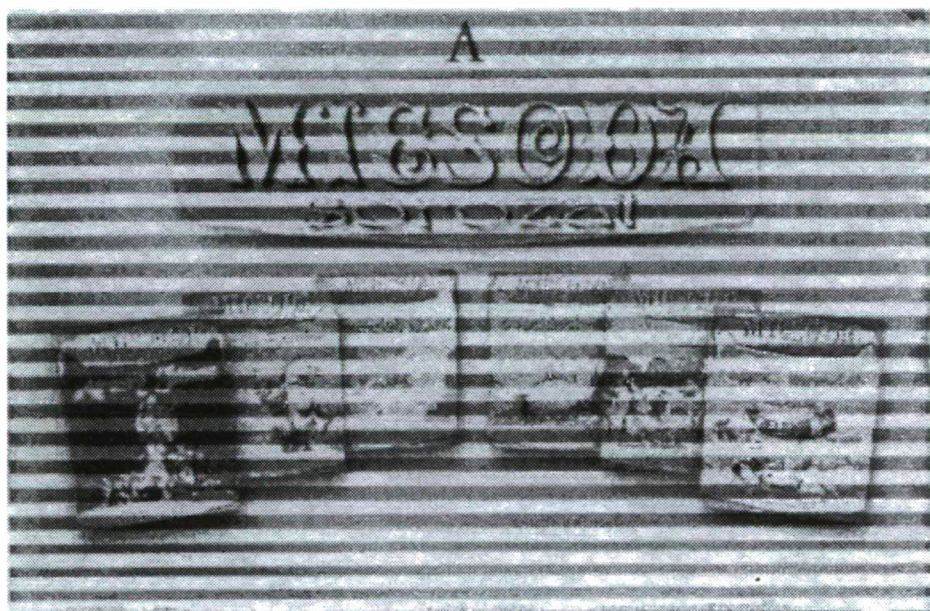
A fiatal cég 1994-ben kezdte meg először az import, majd a saját fejlesztésű multimédia-szoftverek kiadását, s rövid idő alatt jelentős eredményeket ért el a CD-ROM-ok forgalmazásában. 1995-ben a magyar nyelvű szoftverek iránti igények kielégítésére hozta létre a Cyberstone Entertainment Fejlesztő és Kiadó Kft-t, mely ma már előkelő helyet foglal el a magyar nyelvű oktató, ismeretterjesztő és szórakoztató programok kiadásában. Az Automex a magyar szoftverek fejlesztésén, kiadásán és terjesztésén túl nagy gondot fordít a leg-

sikeresebb külföldi termékek meghonosítására is. Kínálata felhasználói programgyűjteményeket, multimédia-eszközöket, grafikai programokat stb. éppúgy tartalmaz, mint lexikonokat, enciklopédiákat, nyelvoktató programokat, szótárakat, zenei szoftvereket, játékprogramokat stb. *Multimédia kezdőcsomag* című katalógusa például több mint 40 szoftvert kínál: „Ismeretterjesztő szoftverek”, „Oktató programok”, „Kreatív szoftverek”, „Adatbázisok, gyűjtemények, segédprogramok” és ajándék szoftverek tematikus bontásban.

Oktató, illetve ismeretterjesztő programjai közül e helyütt kettőt emelünk ki. Az első a MICSODA (a Magyar Irodalom Csodái Digitális Albumokon) sorozat egyik, diákok számára készült szépirodalmi válogatása (mely 1997-ben jelent meg), a másik a *Tudományos Enciklopédia* című kiadvány (mely szintén 1997-ben látott napvilágot). A kiadványokhoz fűzött kommentárjaink jobbára leíró, illetve illusztratív jellegűek.

A MICSODA sorozat szóban forgó darabja (lásd 1. ábra) multimédiális – verbális-fonikus, képi és zenei – elemekkel dolgozza fel kilenc magyar alkotó következő tíz remekművét: Fazekas Mihály *Lúdas Matyi*, Garay János *Az obsitos és Napóleon*, Arany János *Rege a csodaszarvasról* és *János pap országa*, Petőfi Sándor *Az apostol*, Mikszáth Kálmán *A néhai bárány*, Benedek Elek *Lehel kürtje*, Krúdy Gyula *A Jankó*, Móra Ferenc *Árpád, a honalapító* és József Attila *Betlehemi királyok*. A CD hanganyagát olyan népszerű színészek szolgáltatják, mint Bubik István, Mikó István, Szabó Gyula és mások, diavetítésre emlékeztető képi komponensét kiváló képzőművészek, grafikusok, többek között László Gyula, Richly Zsolt és Rogán Miklós alkotásai teszik ki, a zenei betétek a Kaláka és a Zurgó együttes közreműködésével készültek.

Az indításkor megjelenő nyitó oldalra kattintva, a szoftver tartalomjegyzékét kapjuk meg, ahonnan valamely mű címére klikkelve jutunk a *Főmenübe* (lásd 2. ábra).

1. ábra

A *Főmenü* közepén az aktuális kép látható a következő elemekkel: (1) „Fejezetek”, mely csak a több részből (fejezetből, énekből, stb.) álló művek interpretálásakor működik; (2) „Játék” (képkeverő, verskeverő, betűkeverő stb.); (3) „Kezelőgombok”: „Előző oldal”, „Állj”, „Lejátszás/szünet” és „Következő oldal”; (4) „Olvasónapló”; (5) „Könyvjelző” és (6) „Életrajz”, a mű szerzőjére vonatkozó legfontosabb információkkal. A felhasználó a „Kezelőgombok” segítségével lapozhat előre vagy hátra egy-egy műben, s a kiválasztott oldalakon könyvjelzőket is elhelyezhet.

2. ábra

Az „Olvasónapló” (lásd 3. ábra) centrumában szintén az aktuális kép látható, körülötte pedig a következők: „Az aktuális kép sorszáma”; „Előző olvasónapló-bejegyzés”; „Szövegablak” a feljegyzések számára; „Következő olvasónapló-bejegyzés”; „Olvasónapló betöltése” és „Olvasónapló mentése”. Az „Olvasónapló” segítségével saját észrevételeit, feljegyzéseit rögzítheti a felhasználó, melyeket elmenthet, illetőleg később újra behívhat.

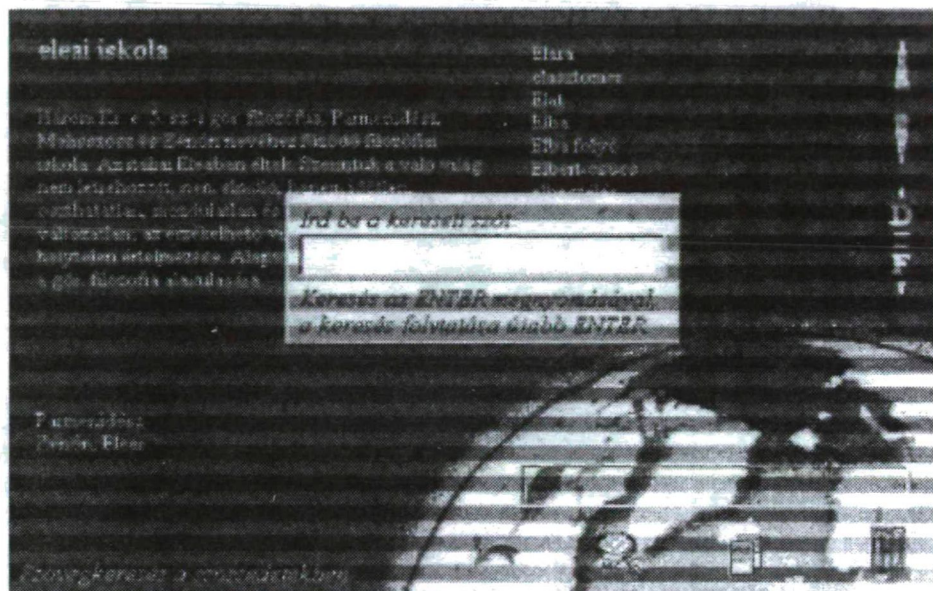

3. ábra

A *Tudományos Enciklopédia* a *Cambridge Enciklopédia* elektronikus feldolgozása (lásd 4. ábra). Nyitóképen a nagyító ikonra kattintva indítható el a szövegekben való szövegkeresés, a jobb oldali nyilakkal pedig egy adott betűvel kezdődő címszavak, illetőleg szomszédos betűk között választhat a felhasználó. Az előző képernyőoldalra a félkör alakú nyíl segítségével léphet vissza. Az aktuális szómagyarázatot a szöveges oldalt ábrázoló ikonnal lehet a vágólapra helyezni.

A *mitológia* szó begépelésekor például a következő szómagyarázatot kapjuk:

„Egy nép többnyire szóban terjedő, hagyományos történeteinek összessége. Ezek általában szándékoltan hihetetlen dolgokat mondanak el, így azután a »mitosz« egyaránt jelent »nem igaz történetet« és »vallási igazságot tartalmazó történetet«.

4. ábra

A mítoszok tárgyai egyrészt az istenek, ill. azok viszonya az emberekhez v. más lényekhez, másrészt fizikai jelenségek komplex magyarázata. A legutóbbi időkig a mitológia szót kizárólag a görög mitológiára alkalmazták, amely jelentősen különbözik korának közel-keleti mítoszaitól, nemcsak abban, hogy hősök és hősnők történeteit mondja el, hanem a bizarr elemek nélkülözésében is. A gör. mitológia, amelynek nagy részét Homérosztól származtatták, egy meghatározott történelmi korról szól (a trójai háború előtti időkről). Későbbi írók megpróbálták valamelyest racionalizálni, és több gyönyörű feldolgozást ismerünk. Az Erzsébet-kori és a romantikus költészetben e mitológiának a felhasználása a szűknek bizonyuló keresztényi viselkedésmintákból való kitörés igényét mutatja. Néhány költő (mint Blake v. Yeats) különmű anyagok szintézisével önálló mitológiai rendszert teremtett. A legújabb kutatások, legyenek azok néprajziak v. strukturalisták, váratlan párhuzamokat találtak teljesen különböző eredetű mítoszokban, és kimutatták azok szociális viselkedést meghatározó funkcióit.”

A programok installálása egyszerű, indításuk automatikus, struktúrájuk könnyen áttekinthető. Kezelésük a laikus felhasználó számára sem okozhat gondot. A kép- és hangminőség jó; az önálló tanulás, ismeretszerzés didaktikai és médiapedagógiai feltételei biztosítva vannak.